

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gl. 50 kr., za pol leta 1 gl. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Spravimo v društva več življenja!

Hvala Bogu, čitalnic, bralnih, političnih in gospodarstvenih društev imamo na Štajarskem Slovenci že precej. Vendar koliko naših narodnih društev se more pohvaliti, da se njih namen, njih naloga lahko spozna tudi iz njihovega delovanja in ne samo iz njihovih pravil? Malo je takih društev, pičlo malo! Da se le priredi vsako leto jedna veselica s kakim medlim nagovorom in s predavanjem kake stare pesmi, da se potem po veselici pri prosti zabavi z vidnim navdušenjem pleše in pije, potem ima društvo že mirno vest in je prepričano, da popolnoma zadostuje svojemu visokemu namenu.

Pa pravo narodno društvo mora drugače delati. V njem mora biti živahno gibanje in sicer ne samo na hipe, temveč celo leto. Najprej mora društvo skrbeti za to, da je vsakdo prepričan o namenu društva. Kedar se to doseže, potem pa se mora skrbeti, da se udje z navdušenjem poslužujejo sredstev, katera jim društvo podaja, da se doseže skupni namen. Poznamo veliko bralnih društev, katera imajo nad sto udov, ali celi mesec jih ne pride deset čitat društvenih časnikov. Kaj je temu krivo? Ker ni nobenega navdušenja, nobenega veselja! In zakaj ne? Ker jih nikdo ne vspodbuja. Društvenike je treba večkrat zbirati okoli sebe, treba jim povedati, katere časnike naj posebno pozorno čitajo, treba je vzbujati njih zanimanje za to in ono reč. Vsak teden ali vsaj parkrat v mesecu moralo bi se jim kaj predavati ali pa povzročevati medsebojne razgovore društvnikov samih. Mnogo društev ima svoje knjižnice. Te je treba odpreti, posebno sedaj v zimskem času, ko so dolge noči in je ob večerih dovolj časa za čitanje. Tudi veselice so jako važno sredstvo za delavno življenje, seveda pametno prirejene.

Vsako društvo mora gledati na stanove, kateri se shajajo v njem. Narodna društva na deželi bi se morala torej vse bolj ozirati na kmetske zadeve. Skrbeti se mora, da slovenski kmet spoštuje svoj materin jezik, a tudi na gospodarstvene razmere se ne sme pozabiti. Kmeti stan se hitrim korakom bliža svojemu propadu. Tukaj je treba nebriznim odpirati oči! Kmet se mora začeti vse bolj zanimati za svoje pravice, ki mu jih daje naša ustava. Postavnim potom sicer, a glasno mora začeti tirjati, da se mu zlajšajo bremena, ki ga tlačijo, odločno mora zahtevati, da ga podpira vlada v vsakem početju, ki meri na to, da se zboljša poljedelstvo. Povedati pa je tudi treba, da med kmetskim ljudstvom samim živi mnogo pregreh, ki ovirajo napredek kmetskega stanu.

Domoljubi radi snujejo društva, a za društveno življenje nimajo marsikateri nobene razumnosti. Društvo se ustanovi in potem se pusti, da samo životari nap-

rej. Pri društvu pa je ravno treba vedno nekaj mož, da mu vdihavajo življenje in gibanje, da skrbijo za vedno zanimanje in navdušenje. Pač živo pogrešamo takih mož, ki bi tudi v tako potrebnem majhnem narodnem delu kazali svojo žilavost in vstrajnost. Malomarnost, mlačnost opazuje se prepogosto, in za to imajo naši napori tako malo uspehov. Ako hočemo, da bodo naša društva dosegla svoje namene, treba spremembe, ne sicer pri društvenih pravilih, ampak v društva treba spraviti več življenja.

Nemščina na Slatini — gospa?

Od Slatine nam piše prijatelj: Nedavno nam je došel od slavnega okrajnega šolskega sveta odlok, vsled katerega se mora na bodoči, po spolu ločeni deški in dekliski šoli pri Sv. Križu poleg Slatine v sedanji rabi učnega jezika ta modifikacija uvesti, da se bodo v bodoče vsi otroci nemške narodnosti le v nemškem jeziku podučevali. Ta ukaz nas pa ni nič kaj iznenadil, kajti dobro poznamo tukajšnje odbornike v okrajnem šolskem svetu. Kjer ima g. Stoinschegg besedo in g. Löschnigg svojo modrost na metre prodaje, tam so že mogoči taki odloki. Utegnete si pa tudi misliti, s kakim navdušenjem smo sprejeli ta ukaz. Krajni šolski svet in vseh deset svetokriških občin je rekuriralo zoper njega na deželni šolski svet.

Po izvestju šolskega vodstva je na tukajšnji šoli povprečno 606 šolo obiskovani dolžnih otrok, in vsled akta ljudskega štetja od l. 1890. med temi le 37 otrok nemški občevalnega jezika. Po razsodilu okrajnega šolskega sveta naj ima torej 6% nemški občevalnih otrok enake pravice, kakor 94% slovenskih otrok. Kajti pri celodnevnem šolskem poduku odločenih je za poduk 25 ur na teden. Dve uri sta odmenjeni za veronauk, tri oziroma štiri za podučevanje nemškega jezika; ostane še torej 20 ur za druge predmete. Ako se polovica teh ur porabi za otroke nemškega jezika, ostane slovenskim otrokom komaj 10 ur na teden. Da bi pa naši otroci pri teh razmerah dosegli do 14. leta šolski smoter, morali bi že priti na svet vsaj tako pametni, kakor sta gg. Löschnigg in Stoinschegg. Okrajni šolski svet se ni oziral na to, da smo tukaj v ogromni večini Slovenci doma, in da imamo vsled državnih temeljnih postav na domačih tleh ravno tiste pravice gledé na učni jezik, kakor Nemci po nemških deželah. Torej se ne sme nihče na tej šoli na škodo naše dece podučevati v tujem jeziku. Hoče pa okrajni šol. svet nemškim otrokom preskrbeti nemški poduk, naj jim pozida lastno šolo, ako ima postavno število otrok.